

Landschapsplan
Landschapsplan Winterswijkseweg 68 Vragender

P202913
Leander van Berkel
juli 2021

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4	6. Natuurwaarden	20
1.1. Aanleiding	4	6.1. Kleine bomen dicht bij gebouwen	20
1.2. Planlocatie	4	6.2. Hagen	20
		6.3. Bloemrijke grone rand	22
2. Analyse	6	7. Aanleg en beheer	24
2.1. Historie	6	7.1. Groene en rode beukenhaag	24
2.2. Geomorfologie en bodem	8	7.2. Bomen van eerste grootte	24
2.3. Landschap	8	7.3. Hoogstam (sier-)fruitbomen	24
3. Beleid	10	7.4. Bijzaaien weidebloemen in weide	24
3.1. Provincie	10	7.5. Gemengde dichte struweelaanplant	24
3.2. Gemeente	13		
4. Planconcept	16		
5. Landschappelijke inpassing	18		
5.1. Bebouwingsensembel	18		
5.2. Hagen rond het boerenerf	18		
5.3. Bomen op het erf	18		
5.4. De weide met een bloemrijke rand	18		
5.5. De erfrand	18		

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

In het buitengebied van de gemeente Oost Gelre is een transitie gaande waarbij op (voormalige) agrarische bedrijfslocaties een functieverandering wordt ingezet. Dit vaak in combinatie met sloop en soms nieuwbouw. Één van de locaties, waar behoefte is aan een dergelijke transitie, is Winterwijkseweg 68, gelegen oostelijk van de kern Vragender. Hier is het wenselijk om een deel van de bestaande bebouwing te hergebruiken voor wonen met aanleunwoning en met dagopvang voor kinderen, een groot deel van de bebouwing te slopen en een uitbreiding aan de bestaande woning toe te voegen. De gemeente heeft onder enkele voorwaarden in principe ingestemd met deze ontwikkeling. Daarbij wordt een deel van de te slopen bebouwing ingezet als compensatie voor ontwikkelingen elders in de gemeente.

Een voorwaarde daarbij is dat de ontwikkeling wordt gerealiseerd binnen een goede landschappelijke inpassing. In voorliggend plan is de landschappelijke inpassing van de locatie verder toegelicht, gebaseerd op een analyse van de gebieds- en locatiekenmerken.

1.2. Planlocatie

De planlocatie is gelegen aan de Winterwijkseweg 68, in het buitengebied nabij Vragender. Vragender ligt in het zuidoostelijke deel van de gemeente. Centraal in het gebied tussen Vragenderbeek en Weijenborgsbeek, ligt de oude Vragende es met in een krans daaromheen de boerderijen en hoog, midden op de es de nog relatief jonge dorpskern. De planlocatie maakt deel uit van de Vragender beoosten, een historische bebouwingsstructuur die een deel van de krans rond de open es vormt.

Planlocatie aan de Winterwijkseweg 68.

Ligging planlocatie (luchtfoto Plannenviewer Provincie Gelderland).

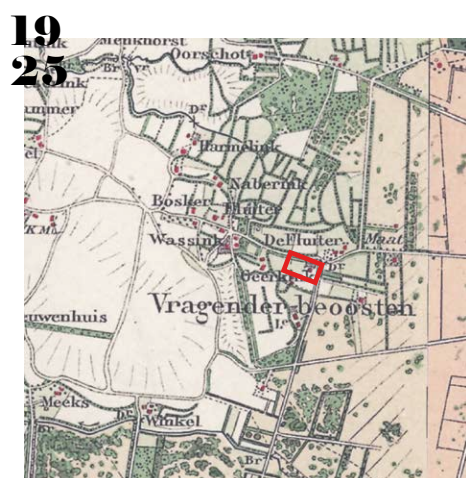
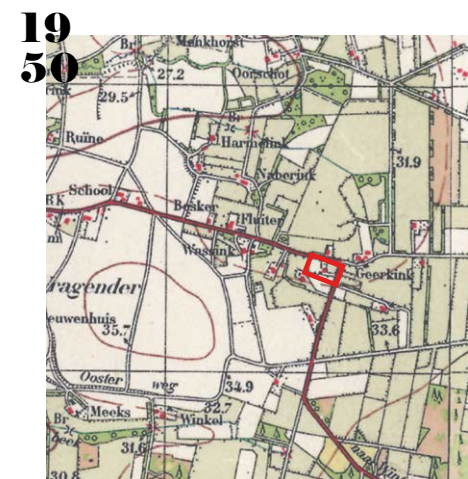
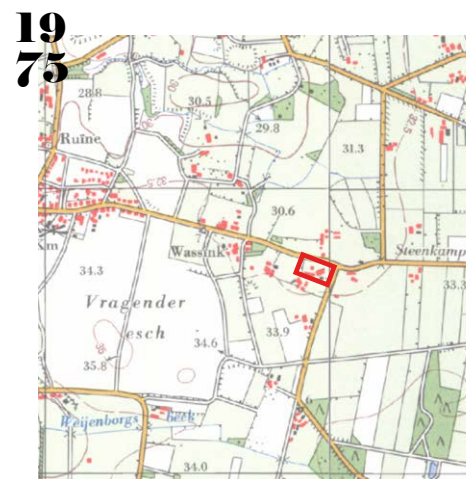
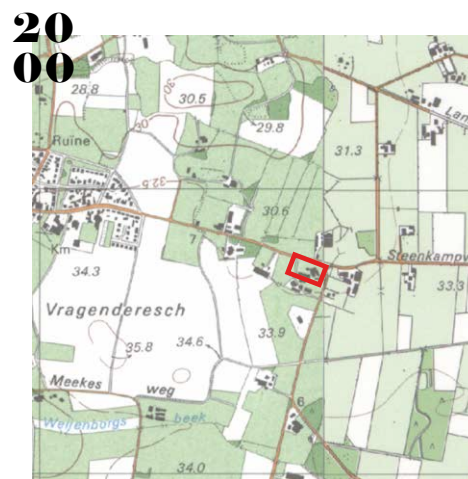
2. Analyse

2.1. Historie

Als aangegeven in de inleiding, is de planlocatie onderdeel van een historische bebouwingsstructuur. De bebouwingsconcentraties aan de westzijde van de Vragender es werden aangeduid als Vragender-bewesten, die aan de oostzijde als Vragender-beoosten. Het plangebied vormt de overgang van een kampenstructuur (planlocatie en de zone oostelijk en noordelijk daarvan) naar een essenstructuren (zuidwestelijk) in het landschap. De essen zijn gevormd door eeuwenlange bemesting met plaggen, waardoor deze hoger in het landschap liggen. Ook de hedendaags nog zichtbare open structuur op enig afstand zuidwestelijk van de planlocatie is historisch verklaarbaar.

Vanaf 1950 is het kampenlandschap verder ontgonnen. Op de huidige topografische kaart is te zien dat de kleine kavelstructuren ten noorden en oosten van de planlocatie verdwenen zijn na ruilverkaveling. Veel groenstructuren zijn hierdoor verdwenen. Vervolgens is in de periode 1975-2000 de schaalvergroting in het landschap verder doorgezet en zijn agrarische bedrijfslocaties in omvang toegenomen. De meeste bospercelen, singels, houtwallen en boomgaarden zijn verdwenen door de schaalvergroting in de landbouw.

Binnen het plangebied is de bebouwing op het erf ook gefaseerd toegenomen. In beginsel bestond de boerderij uit wat kleinere solitaire gebouwen. Na 1975 is de bebouwing gestaag toegenomen met een focus op de zuidgrens van de kavel. De noordoost grens langs de Winterwijkseweg is altijd vrij van bebouwing geweest, ook toen deze bocht tot 1925 nog wat verder noordelijk lag.

2.2. Geomorfologie en bodem

Het gebied ligt op het Oost-Nederlands Plateau en is onderdeel van het licht golvende Achterhoekse dekzandlandschap. Van oorsprong bestaat dit landschap uit een afwisseling van laagten die afhankelijk van de waterkwaliteit venen, goren of broeken worden genoemd, en de hoger gelegen velden. De planlocatie, onderdeel van een oudere nederzettingsstructuur, ligt op zo'n hoger (bewoonbaar) deel.

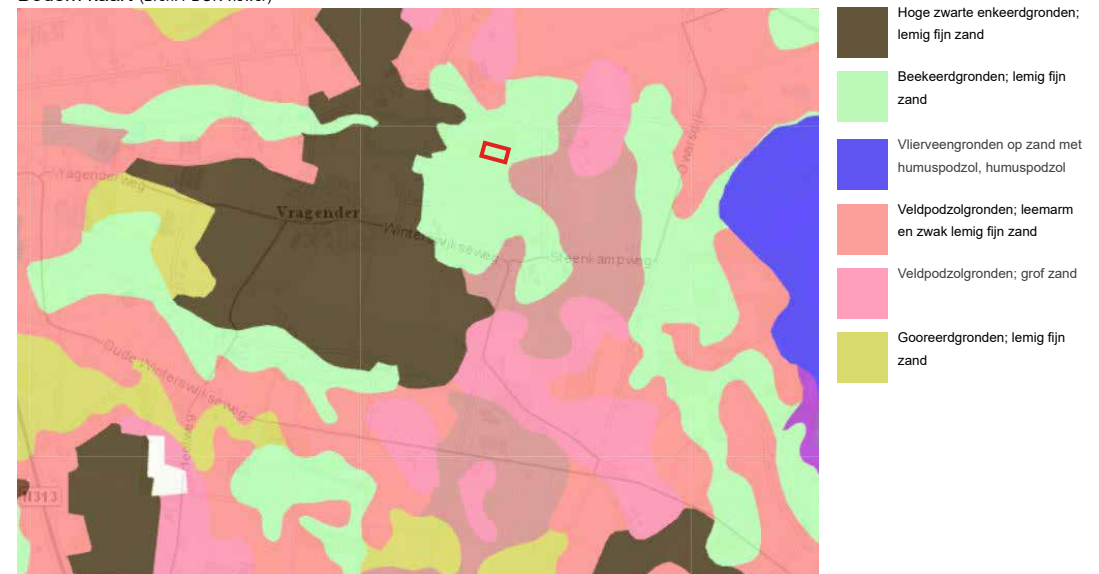
De planlocatie ligt aan de rand van een escomplex. De hoge enkeerdgronden van dit escomplex duiden op intensief bewerkte gronden door de landbouw. Hier hebben zich door het gebruik van plaggen voedselrijke verhogingen in het landschap gevormd; de essen. Aan de rand van de essen liggen de goor- en beekeerdgronden. Daarop is de enclave Vragender Beoosten ontstaan. Deze gronden zijn arme zandgronden met een bovenlaag van humusrijke grond. Specifiek de planlocatie zelf ligt op de overgang van eerdgronden naar podzolgronden. Podzolgronden zijn vooral in het zandlandschap te vinden en niet erg vruchtbaar, bij deze bodem zijn de mineralen met regenwater uit de bovenste laag weggespoeld en dieper in de grond terecht gekomen.

2.3. Landschap

Het Achterhoekse landschap wordt gekenmerkt door coulissen met opgaand groen zoals bosschages, houtwallen en singels met daartussen kleine kampen en essencomplexen. Naast dit oude landschap kent de Achterhoek ook jongere landschappen welke pas later in gebruik zijn genomen. Dit zijn de droge zanderige gronden en natte gronden.

De planlocatie ligt op de overgang van de boerenenclave Vragender-beoosten naar het open akkercomplex van de Vragender es. Deze overgang zal in het landschapsplan als uitgangspunt worden genomen voor de te versterken landschapskarakteristieken: een herkenbaar (boeren) erf met een compact cluster van bebouwing en door beplanting omgeven erf binnen het cluster, met te behouden doorzichten en een open landschapszijde aan de westzijde, waar de bolle es ten zuidwesten van de planlocatie zichtbaar blijft vanaf de doorkijk vanaf de Winterswijkseweg tussen de huisnummers 64 en 68.

Bodem kaart (Bron: PDOK viewer)

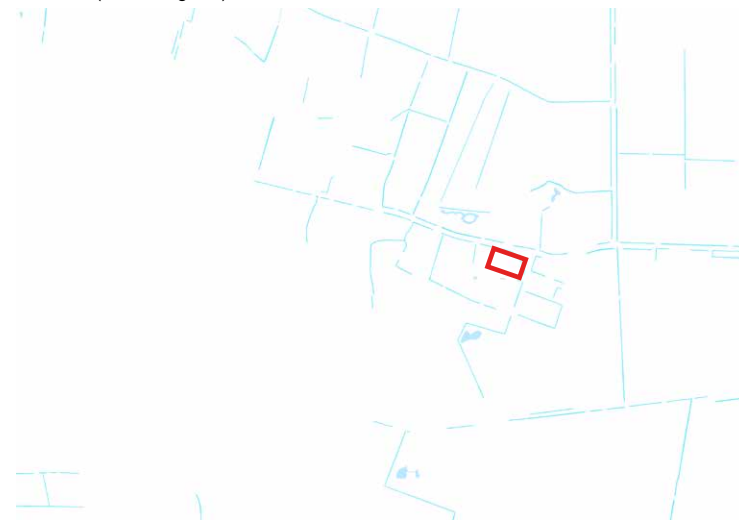
Landschap (Bron: arcgis.nl)

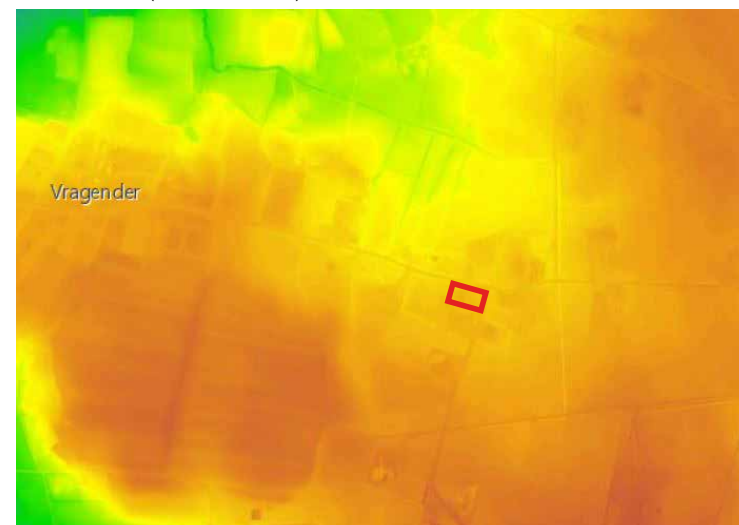
begroeidterreindeel (vlak)

Boomteelt	Houtwal
Bouwland	Kwelder
Duin	Loofbos
Fruitteelt	Moeras
Gemengd bos	Naaldbos
Grasland agrarisch	Rietland
Grasland overig	Struiken
Groenvoorziening	Transitie
Heide	

Water (Bron: arcgis.nl)

AHN kaart (Bron: ahn viewer)

3. Beleid

3.1. Provincie

De omgevingsverordening Gelderland is door Provinciale Staten op 24 september 2014 vastgesteld ter vervanging van de Ruimtelijke Verordening Gelderland en op 18 oktober 2014 in werking getreden. De Omgevingsverordening is voor het laatst geactualiseerd in december 2018. Voorliggende ontwikkeling zal moeten voldoen aan de regels in de Omgevingsverordening.

Landschap en natuur

Het plangebied maakt geen deel uit van de Groene Ontwikkelzone (GO) of het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Op basis van artikel 2.56 (ontwikkeling Nationaal landschap) dient een bestemmingsplan voor gronden binnen een Nationaal landschap maar buiten de Groene ontwikkelingszone, het Gelders natuurnetwerk en de Nieuwe Hollandse Waterlinie, ten opzichte van het op 17 oktober 2014 geldende bestemmingsplan alleen bestemmingen mogelijk te maken die de kernkwaliteiten van een Nationaal landschap, bedoeld in bijlage 6 Kernkwaliteiten Nationale Landschappen, niet aantasten.

Het plangebied ligt in het Gelders Nationaal Landschap Winterswijk. Binnen de provinciaal beschermde landschappen zijn de kernkwaliteiten nader gebiedsgericht uitgewerkt. De toetsing van deze kernkwaliteiten zijn hierna uitgewerkt en in cursief van reactie voorzien.

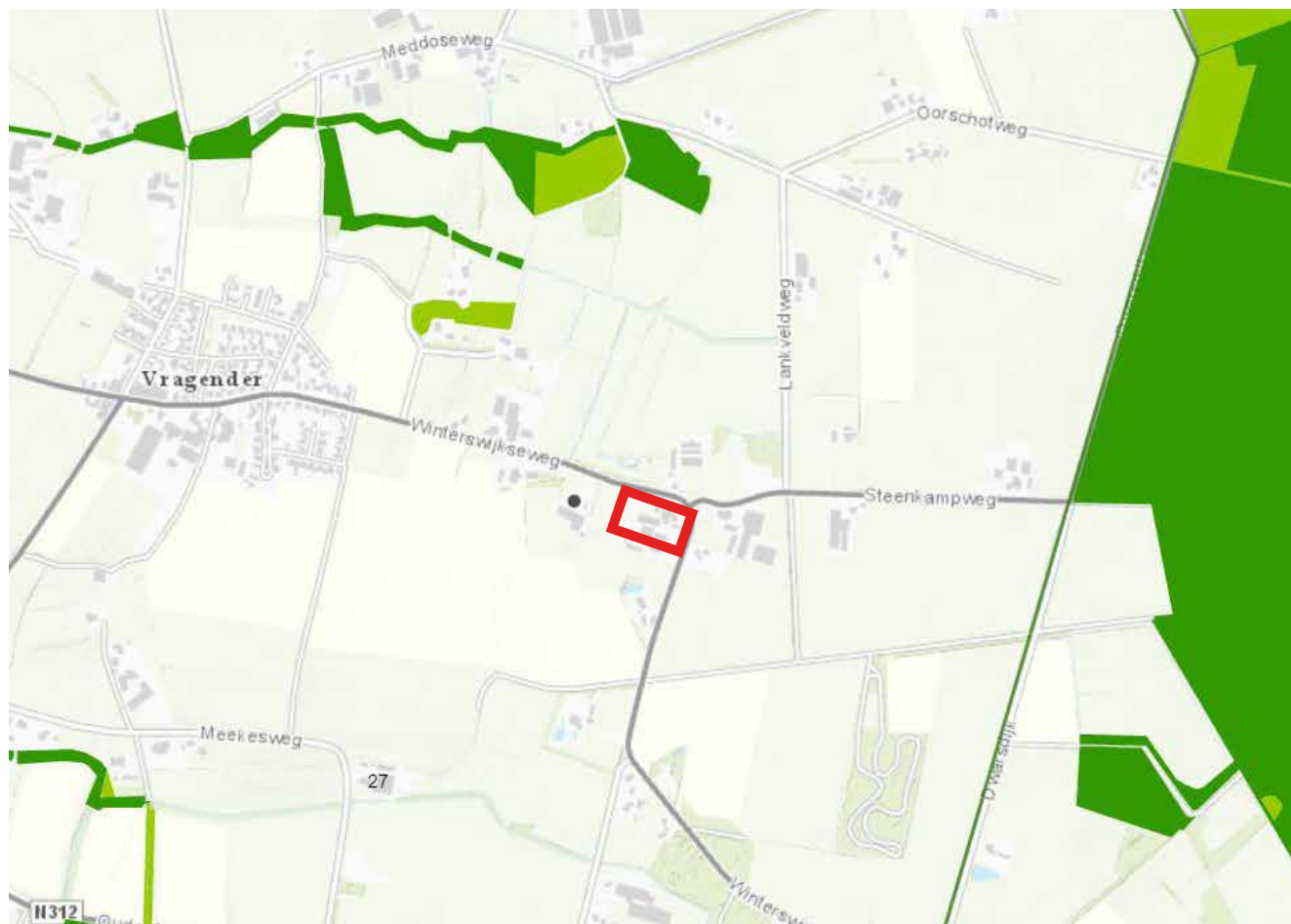
Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Winterswijk

Kleinschalig, organisch gegroeid halfopen landschap met afwisseling van bosjes, houtwallen, landbouwgrond, lanen, beken, boerderijen; oostelijke helft kleinschaliger dan westelijke helft.

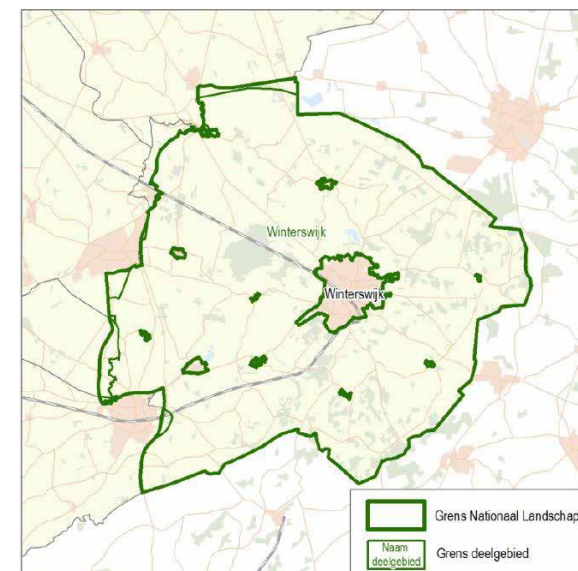
- De kleinschaligheid is deels te herleiden tot de kleinschalige geologie en geomorfologie van het Oost-Nederlands Plateau, die sterk afwijkt van het aanliggende dekzandlandschap: met heel karakteristieke structuren van kleine ingesneden beken op korte afstand van elkaar.
- In de westelijke helft komt tussen de plateaurand Aalten-Groenlo en Winterswijk een komvormige laagte voor waar een afwijkend landschap is ontstaan op voormalig broek en veen. Dit jongere landschap is eveneens kleinschalig maar kent niet de afwisseling met beken, oude bouwlanden en hoeven. Dezelfde soort jongere landschappen komt voor aan de noordkant (o.a. Meddosche Veld en Masterveld).
- De kleinschaligheid en verweving hangt ook samen met het voorkomen van vele kleine landgoederen met een grote afwisseling van natuur, landbouwgrond, bos en kleine beplantingselementen.
- Grondgebonden landbouw op economische basis draagt bij aan een landschap dat door eigenaren, gebruikers, bewoners en toeristen als 'levend' wordt ervaren.

Door in het landschapsplan de agrarische signatuur te behouden (een boerenerf in een agrarisch cultuurlandschap), wordt aan deze kernkwaliteit invulling gegeven. Bovendien wordt de kleinschaligheid en het individuele karakter van het erf op zich en het erf als onderdeel van een compact cluster van erven benadrukt, in contrast met de aanliggende open es en de open weide in de binnenbocht van de Winterwijkseweg.

Natuurnetwerk kaart (Bron: viewer provincie Gelderland)

- Gelders natuurnetwerk
- Groene ontwikkelingszone

Rijk aan microreliëf (steilranden, essen en eenmansessen), een duidelijke terrasrand (westzijde).

- De terrasrand ligt tussen Aalten en Groenlo. Boven op de rand komen grote open escomplexen voor: tussen Aalten en Barlo en bij Vragender, en verspreid talloze kleinere essen; het patroon is grillig met veel gebogen wegen en esranden. Op de terrasrand komen ook jonge ontginningen met rechthoekige patronen voor, zoals Schaarsheide en Vragenderveld, met heel andere patroonkenmerken. De hoge ligging nodigde in het verleden militaire activiteit uit waarvan de Besselinkschans bij Lievelede en de vestigingsstad Groenlo met zijn circumvallatie uit de tachtigjarige oorlog nog herinnert.
- Essen, eenmansessen met steilranden komen overal in het gebied voor behalve in de jongere ontginningen.

Steilranden zijn op en direct rond de planlocatie niet aanwezig, het erf heeft zich in het verleden ontwikkeld als een introvert en gesloten cluster van bebouwing, gelegen op afstand van de wegen met een achterzijde afgekeerd van de open es en van de aangrenzende erven. Dit karakter blijft behouden.

Meanderende beken in smalle dalen als doorgaande structuren, met natuurlijke begroeiing (elzen en essen) in halfopen landschap.

Niet van toepassing.

Fraaie, open essen (opvallend groot op de plateaurand van Aalten tot Groenlo) en bijzondere broekgebieden.

- Voor de essen zie ook boven bij 'rijk aan microreliëf'. Binnen de begrenzing van de open escomplexen komen gebiedjes voor die geen

oude open bouwlanden zijn, maar bijvoorbeeld overgangen naar beekdalen, kleine beekdalen, bosjes. Deze gebiedjes zijn toleranter voor toevoegingen als opgaande beplanting.

- Bijzondere broek- en veengebieden zijn het Korenburgerveen en omgeving en het Wooldsche Veen, die getuigen van kleinschalige turfwinning.
- Historische nederzettingenpatroon vervlochten in het landschap: oude boerderijplaatsen (zoals scholtenhoeven), vele gehuchten en grotere nederzettingen
- De enige grote nederzetting in het gebied zelf is Winterswijk, dat als een spin in een web van wegen zit. Aan de westrand van het gebied en het plateau liggen Groenlo, Lichtenvoorde en Aalten.
- De vele gehuchten liggen verspreid in het land, de meeste bestaan uit oude en jongere gebouwen, van oorsprong veelal hoeven, in een karakteristieke losse structuur gegroepeerd bij of rond essen en esjes en in veel gevallen aan een beek. De escomplexen die op de kaart zijn weergegeven, liggen alle bij zulke gehuchten: onder meer Vragender, Barlo, Meddo, Huppel, Kotten, Miste en Corle. De verspreid gelegen oude boerderijen hebben veelal een bijbehorende eenmanses.

In het landschapsplan wordt de karakteristiek van enerzijds een boeren erf behorende tot een historische nederzetting en anderzijds de randligging aan de es voor de landschappelijke inpassing benut en versterkt. Hierdoor blijft de landschapsgradiënt vanuit het erf en vanuit de Winterwijkseweg beleefbaar.

Aan de provinciale voorwaarden, dat het initiatief (ja, mits) is toegestaan op voorwaarde dat de kernkwaliteiten behouden blijven of versterkt worden, wordt aldus voldaan.

3.2. Gemeente

Landschapsontwikkelingsplan 'Groen licht voor het landschap'

De gemeente heeft in haar Landschapsontwikkelingsplan (LOP) 'Groen licht voor het landschap' een oproep aan de bewoners en bestuurders in Oost Gelre gedaan om open te staan voor de ontwikkelingen die op de streek afkomen en zich al aftekenen. Geef de nieuwe plannen en initiatieven dan wel zo vorm dat ze bijdragen aan een positieve ontwikkeling van het, veelal agrarisch, cultuurlandschap waar de mensen in Oost Gelre terecht trots op zijn. Steeds weer geven de inwoners van het gebied aan dat ze dat typisch Achterhoekse agrarisch cultuurlandschap willen behouden. In dit LOP is daarom voortdurend rekening gehouden met de landbouwbedrijven die ook in de toekomst dit landschap moeten kunnen blijven beheren. De oplossing die met dit LOP wordt aangedragen is ontwikkelingsgericht.

De planlocatie maakt deel uit van het gebied 'Op het plateau: Vragender, dorp, es, beekdalen en hoogveen op het plateau'. De grote Vragender Es is een fenomeen. Vanouds was deze es als een echte es in gebruik als bouwland. Tegenwoordig is hij overwegend in gebruik als gras- en maïsland. Bovendien is het dorp voor een deel op de es uitgebreid. Aan de noordrand van het dorp staat een ruïne van een oude kapel die de bolle ligging van de es fraai markeert. Gebleven zijn de openheid, de bolle ligging en de beplantingen van eikensingels en –bosjes om de es. Ook zijn nog bijzonder gave steilranden en holle wegen te vinden. Om de es ligt een krans van oude boerenerven, verbonden door slingerende wegen. In het oosten ligt een smalle strook ontginningen met daarachter het Vragenderveen. In het noorden aan de zuidkant van de es hebben de Vragender respectievelijk Weijenborgse Beek hun bovenlopen. Vooral

naar het westen zijn deze als zogeheten 'laagland-beken' ingeplant. Langs deze beken ligt nog een reeks erven. Dat deel van het landschap wordt vaak tot het kampenlandschap gerekend. Echter, het geheel van es, beekdalen en erven inclusief de overgang naar de ontginning, kan ook als geheel tot esdorpenlandschap gerekend worden. Veel wegen op en om de es zijn onverhard.

Het LOP bevat voor deze omgeving de volgende na te streven functionele karakteristiek:

- Weidebouw en bouwland op de es.
- Om de es een gordel van kleinschalige afwisseling van wonen, landbouw, recreatie- en andere bedrijvigheid, daaromheen een overgang naar de agrarisch gebruikte ontginningen.

Stuwende krachten:

- Agrarische bedrijven.
- Mensen uit het dorp, maar ook bewoners van de krans om de es.
- Routegebonden recreatie vanuit Lichtenvoorde.
- Verblijfsrecreatie.
- Verbrede landbouw.
- Nationaal Landschap Winterswijk.
- Archeologie en cultuurhistorie.

Te beschermen en op te poetsen parels:

- Het ensemble van afwisseling van dorp, es, beekdalen, veld en veen.
- Karakteristieke solitaire bomen.
- De molen en de ruïne van de kapel, hollen wegen, leemkuilen en grintgroeven.

- Plekken om te verpozen evt. met picknickbankjes.
- Het Vragenderveen en de Schaar.
- Typerende erfbeplanting, steilranden en beplantingen.

Te stimuleren landschapselementen:

- Bestaande karakteristieke beplantingen.
- Kranspaden rond de es: zandpad, etc.

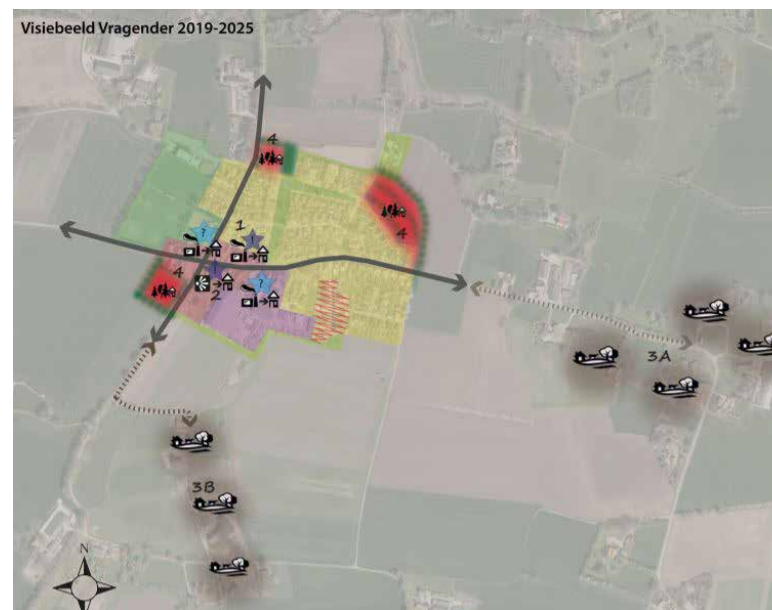
Dorpsplan en Ruimtelijke Visie Vragender (2000)

In 1999-2000 heeft de Vereniging kleine kernen Achterhoek/Liemers het project Dorpsplan Vragender uitgevoerd in het kader van de actie Dorpen met Visie. Het Dorpsplan is vooral gericht op leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit. Vragender komt uit het Dorpsplan naar voren als een tamelijk hechte dorpsgemeenschap met een bloeiend verenigingsleven. Een van de doelstelling van het plan is dan ook het bijeenhouden van bewoners, ook jongeren en ouderen. Daarvoor zijn voorzieningen en geschikte woningen nodig. Daarnaast streeft het plan naar behoud van dorpseigen bedrijvigheid, waaronder agrarische bedrijven. Ruimtelijke visie Vragender is een uitwerking van de ruimtelijke aspecten van de leefbaarheid. Deze spreekt van de volgende voor dit landschapsplan relevante aandachtspunten:

- Behoud open karakter van de es en verdichting van de 'krans';
- Behoud en versterken bestaande hoogteverschillen;
- Versterken plateaurand: geen beplanting haaks op de rand;
- Visueel streven naar een zachte, beplante dorpsrand, een open tussengebied en weer een beplante krans.

Update Woonvisie kleine kernen

In de woonvisie voor de kern Vragender is als eerste strategie genoemd 'Onderzoek vrijkomende inbreidingslocaties aan/bij Winterwijkseweg (1 jaar)'. Onderhavig initiatief geeft invulling aan één van de daartoe geschikt bevonden locaties waarbij ruimte wordt geboden aan de bestaande woning, die beperkt wordt vergroot om zo een aanleunwoning en dagverblijf voor kinderopvang mogelijk te maken. Er wordt daarnaast een grote omvang aan verpauperende bedrijfsbebouwing gesaneerd en er wordt een meer compact erf ingericht. Daarmee wordt invulling gegeven aan zowel het woonbeleid als aan de wens om de karakteristieken van het Vragender buitengebied te behouden en herstellen.

- Enkelbestemming
Agrarisch met waarden landschapswaarden
- Enkelbestemming
Wonen
- Enkelbestemming
Bedrijf
- Enkelbestemming
Natuur
- Bouwvlak

Consolidatieplan Buitengebied Oost Gelre 2018
bestemmingsplan
vastgesteld (2018-06-21)

4. Planconcept

De volgende uitgangspunten zijn bij het opstellen van dit landschapsplan gehanteerd:

- De kenmerken van het omringende landschap worden gerespecteerd en versterkt.
- De erfbebouwing zal door het beperkt toepassen van erfbeplanting zichtbaar en leesbaar zijn en onderdeel vormen van de ruimtelijke compositie. Vanaf de Winterwijkseweg is de logische samenhang van boerderijwoning (hoofdmoment) met bijgebouwen herkenbaar als boerenerf compositie.
- Met hagen wordt een compact erf afgebakend bij de woning, als tuinruimte en als buitenruimte bij de kinderdagopvang. De hagen benadrukken de compacte erfvorm en plaatsen de woning meer zichtbaar als hoofdmoment dat vooruitgeschoven ligt en als het ware doorsteekt door de haagbeplanting.
- De verdichte achterzijde van het erf, grenzend aan buurerven, wordt behouden en verder versterkt met beplanting. De laanaanplant westelijk van dit erf, die het achterliggende erf ontsluit, blijft ongewijzigd.
- Aan de zijde van de Winterwijkseweg blijft een open weide behouden, waarbij in de bocht aanvullend een strook bloemrijk grasland wordt voorzien, die het gebogen verloop van de weg accentueert, zonder het open en vrije zicht te belemmeren. Dit is zowel voor de beleving van het landschap als de verkeersveiligheid gewenst.
- Aanvullende landschapsbeplanting bestaat uitsluitend uit streekeigen beplanting.

Het landschapsplan is zodanig opgesteld dat door uitvoering ervan een bijdrage wordt geleverd aan:

- De landschappelijke herkenbaarheid en aantrekkelijkheid van het gebied.
- De kwaliteit van de lokale ecologische waarden.
- De inpassing van de nieuwe ruimtelijke situatie in het landschap.

Bebouwsituatie

Landschapssituatie

5. Landschappelijke inpassing

5.1. Bebouwingsensemble

De boerderijwoning vormt het hart van het erf. De erftoegang met een begeleidende haag loopt in de richting van de boerderijwoning, dat het hoofdmoment vormt van het bebouwingsensemble. De woning richt zich met de voorgevel naar de toerit. De bestaande woning wordt met extra woonruimte richting de zuidrand van het erf uitgebreid. Het leefgedeelte richt zich naar de voorzijde (Winterswijkseweg en de erftoerit). Overige gebouwen zijn aan de zuidzijde binnen het erf gesitueerd en zijn in maat, vorm en gebaar ondergeschikt aan de woning. De bijgebouwen staan dicht bij de woning, om zo een compact cluster te realiseren.

5.2. Hagen rond het boerenerf

De erfranden worden ingevuld met beukenhagen; een passende erfscheiding die zowel het agrarisch cultuurlandschap als het boerenerf karakter ondersteunt. Ook zijn er hagen langs de 2 toeritten naar het erf, de noordelijke is voorzien van een beukenhaag aan beide zijdes en de oostelijke is eenzijdig voorzien van een veldesdoornhaag met aan de andere zijde een elzensingel met tussendoor gemengde, dichte struweelaanplant. Hagen worden alleen daar toegepast, waar ze ook landschappelijk een bijdrage leveren aan de beoogde scheiding van boerenerf en weide rond het erf. Het erf wordt voor het overige landelijk ingericht met boerenerfaanplant. Dit is evenwel later in detail uit te werken door de bewoners, waarbij afdoende ruimte op eigen erf wordt ingericht met een klinkerverharding of halfverharding, waar bewoners en bezoekers op eigen erf parkeren. Om de te behouden zuidelijke schuur ruimtelijk in te passen, wordt een lage haag voorzien voor deze schuur.

5.3. Bomen op het erf

Het boerenerf heeft zowel een sierfunctie (pronktuin) als gebruiksfunctie (nutstuin). De toepassing van bomen op het erf is hierop afgestemd. Zo blijft er de perenboom op het erf behouden vanwege de landschappelijke waarde. Ook de groene zuidelijke rand, bestaand uit een overhoek met struweel en overstaanders en een enkele rij met elzensingel, blijft behouden ter afscheiding van het buurperceel. Op het erf, nabij de woning, worden een aantal kleine bomen toegevoegd, gebiedseigen symbool van het nutsdeel bij het erf. Oostelijk van de te behouden perenboom worden een drietal fruitbomen in driehoeksverband aangeplant met twee van de bomen op de grens naar de voortuin te midden de beukenhaag. Verder worden nog een aantal bomen van eerste grootte langs de oostelijke toerit naar het erf toegepast om de groene karakter van het boerenerf verder te versterken.

5.4. De weide met een bloemrijke groene rand

Het erf wordt aan beide zijden van de noordelijke toerit omgeven door een open weide, die grotendeels onbeplant blijft vanwege vrij zicht in de bocht Winterswijkseweg. De noordoost rand is voorzien van een 5 meter brede strook met fauna- en bloemrijk grasland. Het open karakter heeft hier het primaat, leidend tot een mooi contrast met het van meerdere zijden zichtbare boerenerf.

5.5. De erfrand

Aan de westelijke perceelsgrens staan in het buurperceel een te behouden dubbele laanaanplant. Dit landschapselement geeft een kader en een duidelijke grens aan met de planlocatie.

Maatregelen landschappelijke inpassing

- A Behoud bestaande enkele rij met elzensingel (ca 5 meter hoogte), aan te vullen met een gemengde, dichte struweelaanplant;
- B Te behouden bestaande toerit met toevoeging van een lage 80 cm hoge haag van veldesdoorn aan de noordzijde;
- C Open weide met groene rand, overigens onbeplant vanwege vrij zicht in bocht Winterwijkseweg;
- D Te behouden erftoegang met aan 2 zijden lage hagen (50 cm);
- E Haag van groene en rode beuk, gemengd, 80 cm hoog, als afscherming boerenerf;
- F Aan te leggen boerenerf, toevoeging enkele kleine bomen (indicatief weergegeven);
- G Open weide, overigens onbeplant vanwege vrij zicht in bocht Winterwijkseweg;
- H Te behouden perenboom;
- I Te behouden dubbele laanaanplant buurperceel;
- J Behouden bestaande overhoek met struweel en overstaanders;
- K Haag van groene en rode beuk, gemengd, 60 cm hoog als afscherming van boerenerf bij woning en aanleunwoning; tevens buitenspeelruimte kinderdagopvang;
- L Haag van veldesdoorn, 1 meter hoog, als afscherming van gevel te behouden bijgebouw;
- M Bloemrijke groene rand, ca. 5 meter breed;
- N Nieuw te planten zilverlindes;
- O Nieuw te planten groep van 3 fruitbomen (appel, peer en pruim)

Stedenbouwkundige inpassing

- 1 De bestaande woning wordt behouden, uit te breiden tot 750m²/850m³, agrarisch medegebruik. De woning wordt uitgebreid met woonruimte en bijgebouw met een totale bouwoppervlakte van circa 110m²;
- 2 Te slopen berging (17 m²);
- 3 Te slopen machineberging (115 m²);
- 4 Te behouden berging (108 m²);
- 5 Te slopen berging (25 m²);
- 6 Te slopen berging incl. tussenlid (146 m²);
- 7 Te behouden bijgebouw (398 m²);
- 8 Te slopen varkensschuur (oude boerderij) (203 m²);
- 9 Te slopen varkensschuur (144 m²);
- 10 Te slopen varkensschuur (26 m²);
- 11 Te slopen varkensfoksuur (189 m²);
- 12 Te behouden bijgebouw (15 m²);

0 10 20 30 40m

P202913 Inrichtingsplan - Winterwijkseweg 68 Vragender - juli 2021

**POUDEROYEN
TONNAER**

6. Natuurwaarden

In toenemende mate wordt een waardevol en aantrekkelijk landschap geassocieerd met een ecologisch rijk, natuurlijk gebied. Een hoogwaardige en gradiëntrijke, robuuste ecologische inrichting is daarmee onderdeel van een goede landschappelijke inrichting, naast dat dit een extra laag vormt in het ruimtegebruik. Tegelijkertijd wordt met de landschappelijke inpassing, gericht op gebiedseigen beplantingsstructuren en plantsoorten, een rijker, meer divers netwerk van groen gerealiseerd, dat als ecologisch raamwerk gebiedsversterkend is.

Zoals eerder benoemd, maakt de planlocatie en de ruimere omgeving geen deel uit van ecologisch beschermde gebieden. Wel heeft het gebied zijn eigen intrinsieke ecologische waarde, die met het plan versterkt zal worden. De belangrijkste natuurwaarden in de ruime omgeving van het plangebied worden gevonden in wegbermen, slootkanten, bosjes en lijnvormige beplantingen. De cultuurgronden hebben door het moderne agrarische gebruik nog slechts een gering belang voor weide- en akkervogels. Vooral de erven in het gebied vormen voor vele soorten vogels van het kleinschalige agrarische cultuurlandschap een belangrijke broedplaats. Om de ecologische waarde te versterken worden de landschappelijke maatregelen zoals hiervoor beschreven tevens met de volgende ecologische doelstellingen gerealiseerd:

6.1. Kleine bomen dicht bij gebouwen

Hoe klein ook; extensief beheerde fruitbomen op het erf en aan de erfrand en kleine solitaire bomen zijn vanuit ecologische optiek een zeer waardevolle toevoeging in het landschap. De bestaande fruitboom wordt daarom behouden en er worden enkele bomen gestrooid over het erf toegevoegd. Muizen en andere kleine zoogdieren profiteren van het valfruit. Soorten als egel, konijn en haas kunnen foerageren in het grasland in de ondergroei. De combinatie van hagen met bomen, die vaak meer schaduwrijk en vochtig is dan de bezonde weide, ruimte bieden aan vocht- en schaduw minnende kruidachtigen. Te denken valt aan soorten zoals hondsdrif, vogelmuur, ridderzuring, witte klaver, pinksterbloem, scherpe boterbloem, speenkruid, veldzuring etc. Om deze groeiplaatsfactoren te versterken, kan overwogen worden het dakwater van de gebouwen af te voeren naar deze erfranden en daar te laten infiltreren.

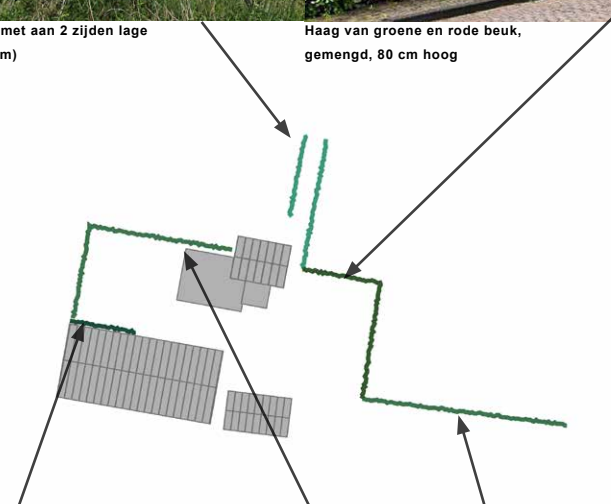
6.2. Hagen

De hagen rond het erf vormen lijnvormige dichte groenelementen die talloze vogelsoorten, kleine zoogdieren en insecten een schuilplaats, broedplaats en foerageerplaats bieden. De afwisseling van lagere en hogere hagen en de directe aansluiting op de fruitboom en de gevarieerde boerenenerfinrichting, leidt tot ecologisch waardevolle gradiënten en overgangen. De hagen geven verbinding aan de verschillende landschapselementen op en rond het erf, waardoor het erf en directe omgeving leefgebied kunnen vormen voor talloze diersoorten.

Erftoegang met aan 2 zijden lage hagen (50 cm)

Haag van groene en rode beuk, gemengd, 80 cm hoog

Haag van veldesdoorn, 1 meter hoog

Haag van groene en rode beuk, gemengd, 60 cm hoog

Haag van veldesdoorn, 80 cm hoog

Bestaande dubbele laanaanplant

Bestaande Perenboom

Enkele kleine bomen voor buitenspeelruimte kinderdagopvang

Bestaande overhoek met struweel en overstaanders

Gemengde dichte struweelaanplant

Bestaande enkele rij met elzensingel

6.3. Bloemrijke groene rand

In de rand van de weide rond het boerenerf zullen drogere vormen van fauna- en kruidenrijke graslanden tot ontwikkeling worden gebracht. Daartoe worden deze ingezaaid (inzaaien van bloemen; gras ontwikkelt zich vanzelf). Fauna- en kruidenrijk grasland omvat graslanden die kruidenrijk zijn, maar niet tot de schraallanden, vochtig hooiland, zilt grasland en overstromingsgrasland of glanshaverhooiland behoren. Immers is ter plaatse de bodem door historisch landbouwkundig gebruik te rijk aan nutriënten. De vegetatie kan gegeven de groeiomstandigheden behoren tot allerlei verbonden van graslandvegetaties; onder meer kamgrasvegetaties of de meer algemene witbolgraslanden. Het grasland wordt extensief beheerd (zie hierna paragraaf beheer en onderhoud). Het beheertype fauna- en kruidenrijk grasland kan voorkomen op diverse bodems van vochtig tot droog en heeft doorgaans een (matig) voedselrijk karakter. Fauna- en kruidenrijk grasland komt in vrijwel alle landschapstypen voor. Toch is het areaal de laatste veertig jaar enorm afgenomen door de gangbare landbouwpraktijk: sterke bemesting gecombineerd met periodiek doodspuiten van de grasmat en opnieuw inzaaien met hoog productieve grasvariëteiten. Het nu in te zaaien bloemrijk grasland zal een tijdelijke fase zijn. Na verloop van jaren zullen de benodigde abiotische omstandigheden voor schraallanden geleidelijk verbeteren en zal de natuurwaarden en zeldzaamheid van het grasland geleidelijk toenemen. Fauna- en kruidenrijk grasland wordt bij een goede kwaliteit gekenmerkt door variatie in structuur en een kruidenrijke graslandbegroeiing die rijk is aan kleine fauna. Kenmerkende of bijzondere soorten van schralere beheertypen ontbreken grotendeels binnen Fauna- en kruidenrijk grasland, maar graslanden zijn vaak wel rijk aan minder zeldzame soorten. Het type is o.a. van belang voor vlinders en andere insecten, vogels en kleine zoogdieren.

Fauna

De toe te passen inheemse hagen, bomenrijen, solitaire bomen en fruitbomen, maar ook de droge fauna- en kruidenrijke graslanden en het boerenerf zijn waardevol als schuilgelegenheid, foerageergebied en migratielijnen in het landschap voor talloze diersoorten, zoals vogels, zoogdieren, insecten, vlinders etc. Binnen het boerenerf zullen aanvullende voorzieningen worden gerealiseerd die het rijke ecologische leven verdergaand versterken, zoals de plaatsing van enkele insecten- en bijenkasten, takkenrillen en ook zullen de bloembedden deels braak gehouden worden als open zand, met veel licht en warmte, voor meer variatie in bodem- en vegetatiestructuur; stijlrandjes en open zand voor aan zandbodem gebonden insectensoorten, zoals bijenwolf, heidezandbij, heideviltbij en graafwespen en hun parasieten.

7. Aanleg en beheer

De te realiseren aanplant zal als volgt worden aangebracht en beheerd:

7.1. Groene en rode beukenhaag

Plantverband van 4 planten per m (enkel rij). De onderlinge plantenaafstand bedraagt 0,25 meter. De beukenhaag dient 2 keer per jaar gesnoeid te worden om de gewenste hoogte te handhaven.

7.2. Bomen van eerste grootte

De bomen worden aangeplant met een diametermaat van minimaal 12-14. Tijdens de aanplant worden boompalen met boombanden aangebracht ten behoeve van een rechte stamgroei. Deze worden na 5 jaar verwijderd. De bomen worden jaarlijks gecontroleerd op afstervende takken. Het opkronen en de begeleidingssnoei wordt uitgevoerd door de onderste loten en takken te verwijderen t.b.v. de goede kroonvorming en te creëren zicht onder de bomen door. Bij eventuele uitval wordt de betreffende boom in het voorjaar vervangen.

7.3. Hoogstam (sier-)fruitbomen

Enkele solitaire bomen worden voor het plukfruit en valfruit (insecten, klein wild en das) aangeplant in de erfrand. Eerste 5 jaar jaarlijks onderste loten en takken verwijderen t.b.v. goede kroonvorming. Gesteltakken behouden. Daarna regelmatig opkronen ter voorkoming van takbreuk. Aanbrengen van boompalen en boomband bij aanplant ten behoeve van rechte stamgroei (te verwijderen 5 jaar na aanplant). 1 maal per 2 jaar netheidssnoei en begeleidingssnoei ten behoeve van opkronen en kroonvorming in de winterperiode. Bij eventuele uitval de betreffende boom in het voorjaar vervangen.

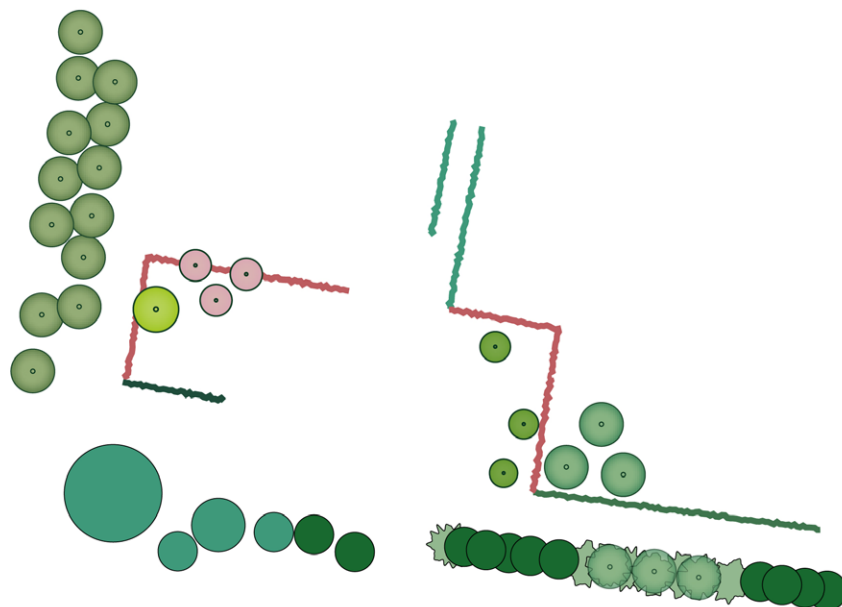
7.4. Bijzaaien weidebloemen in weide

Eenvoudig middelhoog bloemrijk grasmengsel, bij te zaaien aan de rand van de weide (graszode daartoe scheuren). De bloemenrijke groene rand dient extensief begraasd te worden, danwel jaarlijks gemaaid te worden. In het begin twee maal per jaar maaien (met cyclomaaier of messenbalk ter bevordering van het natuurlijk uitzaaien) totdat de bloemen in meerderheid zijn ten opzichte van het gras. Maaisel enkele dagen laten liggen ter bevordering van zaad verspreiding. Vervolgens afharken en afvoeren. Maaien gebeurt in juni/ juli en september.

7.5. Gemengde dichte struweelaanplant

De gemengde struweelhagen bestaan uit een gemengde inheemse struweelaanplant, die wordt aangeplant in een dubbele rij met in de rij een onderlinge plantafstand van 1 meter en ook 1 meter tussen de rijen onderling. De twee rijen staan op een halve plantafstand ten opzichte van elkaar, zodat struiken in driehoeksverband worden aangeplant. De struiksoorten worden individueel en groepsgewijs gemengd in groepen van maximaal 3 gelijke soorten op een rij, zodat binnen de groenzone een afwisselend beeld ontstaat door solitaire en groepsgewijze menging. Dit draagt bij aan het robuuste beeld van de groenstroken en aan de ecologische diversiteit. Onderhoud vindt plaats door jaarlijks scheren tot een hoogte van circa 1,5 meter en tot de gewenste breedte naast de toerit, om een weelderige haag te behouden, die zich door het scheren steeds verder zal verdichten. Bij eventuele uitval van meer dan 5% na het eerste jaar worden de betreffende struiken in het voorjaar erna vervangen. Daarna is vervanging niet nodig omdat de uitgroei van de haag dicht genoeg zal worden op basis van de aangeslagen aanplant.

- Behoud dubbele laanaanplant
buurperceel
- Behoud perenboom
- Enkele kleine bomen
- Fruitbomen (appel, peer en pruim)
- Zilverlindes
- Behoud bestaande overhoek
met struweel en overstaanders
- Behoud bestaande enkele rij
met elzensingel
- Gemengde, dichte
struweelaanplant
- Behoud bestaande haag,
50 cm hoog
- Groene en rode
beukenhaag, 80 cm hoog
- Veldesdoorn haag,
80 cm hoog
- Veldesdoornhaag, 1 m hoog

